

DIREKTORATET
FOR IKT OG FELLESTJENESTER
I HØYERE UTDANNING
OG FORSKNING

Vår dato
21.04.2020

Vår referanse
20/00279-20
FS-20-021

Deres dato

Deres referanse

HØRING OM FORSLAG TIL LØSNING FOR DIGITALE VITNEMÅL OG DIPLOMA SUPPLEMENT

Innledning

Brev sendt til institusjonene:

«Det er et ønske i sektoren om å kunne produsere digitale vitnemål som på sikt i stor grad skal kunne erstatte papirutgaven. Vitnemål på papir øker sannsynligheten for feilsending, tap av vitnemål og mulighet for forfalskning av vitnemål.

På vegne av institusjoner som benytter Felles studentsystem, har en arbeidsgruppe utarbeidet et forslag til løsning for digitalisering av vitnemål og Diploma Supplement.

Unit sender med dette en sluttrapport fra arbeidsgruppen. Rapporten beskriver hvilket innhold arbeidsgruppen ser for seg i et digitalt vitnemål og Diploma Supplement, samt funksjonalitet blant annet for signatur, tilgjengeliggjøring, lagring og løsninger både på kort og lang sikt for digitale vitnemål.»

Høringssvar

Svarfristen var satt til 01.04.2020. Unit mottok svar fra følgende 15 institusjoner:

- Dronning Mauds Minne Høgskole
- Universitetet i Stavanger
- Universitetet i Bergen
- OsloMet – Storbyuniversitetet
- Universitetet i Sørøst-Norge
- Universitetet i Oslo
- Norges Handelshøyskole
- NLA Høgskolen
- Norges Teknisk-naturvitenskapelige universitet
- Høgskulen på Vestlandet
- Nord universitet
- Høgskolen Kristiania
- VID vitenskapelige høyskole
- Samisk høyskole
- Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (mottatt etter svarfristen)

Sammendrag av hørings svar

Institusjonene slutter seg i all hovedsak til innholdet i sluttrapporten, og ser frem til å få på plass en løsning for digitale vitnemål og Diploma Supplement.

- Støtter krav om tilgjengelighet, varighet og sikker lagring.
- Fortsatt behov for papirvitnemål. Støtter at det lages nasjonale kriterier for hvem som skal få vitnemål på papir.
- De ordningene som foreslås for å kontrollere og påføre digital signatur, støttes.
- Kontroll av akkreditering støttes. Akkrediteringshistorikken må tas vare på, slik at det blir enkelt å fastslå hvilke akkrediteringer som har vært gjeldende til de ulike tidene.
- Støtter den nasjonale arbeidsgruppens anbefaling om en mer gjennomarbeidet førsteversjon av digitale vitnemål, og videreutvikling av løsningen i samarbeid med institusjonene på lenger sikt. Videreutviklingen bør inkludere en nasjonal, digital løsning der akkreditering av institusjoner og studietilbud kan verifiseres.
- Støtter at tilgang til digitale vitnemål skjer gjennom Vitnemålsportalen, og det må sikres at utenlandske statsborgere får tilgang til sine vitnemål.
- Støtter at det legges til rette for at vitnemålseier kan benytte sitt digitale vitnemål gjennom hele sitt arbeidsliv, og at det utarbeides løsninger som muliggjør stadig modernisering av eksisterende vitnemål.
- Den foreslåtte kontrollordningen med to saksbehandlere støttes ikke av alle. Noen mener dette kan bli unødvendig tungvint.
- Støtter arbeidsgruppa i at en lager en mer gjennomarbeidet førsteversjon.
- Delte meninger om programinformasjon, emneinformasjon osv. bør bli en del av et digitalt vitnemål. Noen foreslår at dette kan legges inn som et valg.
- Må også gjelde ph.d. og andre typer kvalifikasjoner.
- Felles IAM og utenlandske søkeres nasjonale ID
- Samisk som språkvalg

Innsendte svar

Dronning Mauds Minne Høgskole

Sluttrapporten er gjennomlest, og de forslag som nasjonal arbeidsgruppe kommer med støttes. Sender noen synspunkter etter diskusjoner i gruppen som arbeider med vitnemål og vitnemålsproduksjon ved DMMH:

Digital signering og re-signering;

Støtter krav om tilgjengelighet, varighet og sikker lagring. Et mulig spørsmål kan være hvor store institusjonenes kostnader til tredjepart/leverandør kan forventes å bli. På kort og lang (livslang) sikt.

Fortsatt behov for papir, side 7

Ja, noen vil fortsatt ha papirbehov. Enig i krav om utarbeidelse av kriterier og behov for funksjonalitet i forhold til duplikat.

Løsning digitalisering av vitnemål på kort og lang sikt, side 8 og 9

Alternativ 1: En enkel førsteversjon har etter vår mening ikke så mye større verdi enn det som i dag tilbys gjennom vitnemålsportalen at det forsvarer å bruke sektorens ressurser på en slik versjon.

Alternativ 2: Betegnes som en mer gjennomarbeidet førsteversjon (som vi antar vil komme senere enn alternativ 1). Vil inneholde funksjoner som er verdifulle nok til å fungere i en avgrenset tidsperiode, dvs. frem til en videreutviklet versjon har funksjonalitet som ivaretar re-signering, akkrediteringskontroll, varighet og endringssikring.

Universitetet i Stavanger

Universitetet i Stavanger har gått gjennom sluttrapporten fra nasjonal arbeidsgruppe for digitalisering av vitnemål, og støtter gruppa sine anbefalinger og forslag til løsninger. Forslaget blir av flere beskrevet som etterlengtet og kjærkomment.

Vi liker godt forslaget om en to-trinns prosess for utstedelse av vitnemål, som vi tenker vil være en bedre kontroll av vitnemålene enn dagens signaturer.

Vi klarer ikke helt å se fra rapporten om det er tanken at dette skal gjelde for utskrivning av alle kvalifikasjoner, dvs at det også skal gjelde for PhD. Vi kunne også tenke oss at det omfattet dokumentasjon på for eksempel årsstudier.

Når det gjelder alternativ til digitalt vitnemål er vi noe usikre på hvordan de nasjonale kriteriene skal utformes. Det er fremdeles mange som ikke godkjenner digitale vitnemål og det er viktig at ferdige kandidater får anledning til å få en papirutgave når de trenger det. Kanskje kan det opprettes en slags bestilling av papirvitnemål i Studentweb tilsvarende bestilling av karakterutskrift?

Alt i alt støtter vi fullt ut forslaget om digitalisering av vitnemål.

Universitetet i Bergen

Vi viser til UNITs høringsbrev av 27.02.20, og takker for anledningen til å uttale oss. Rapporten som ligger til grunn for forslagene viser stor innsikt, og initiativet er svært velkomment. Universitetet i Bergen vil derfor støtte forslaget i det alt vesentlige. I det følgende kommer noen utfyllende merknader fra oss.

Usikkerhet

Det legges opp til at et vitnemål skal ha en «levetid» på minst 50 år. I denne perioden vil det bli resignert en rekke ganger, og ny informasjon vil bli lagt til, også det flere ganger. I et så langt tidsperspektiv er det svært krevende å beregne risikoen for feil som kan oppstå underveis. Vi vil derfor understreke at risiko- og sårbarhetsanalyser eller lignende prosedyrer må utføres jevnlig, og i hvert fall i samband med vesentlige endringer. I alle tilfelle er det vesentlig at historikken tas vare på, slik at man enkelt kan finne pålitelig informasjon om innholdet til ulike tider.

Et forslag som vi vil støtte sterkt, er at vitnemålseierne får en «evigvarende» digital tilgang til sine vitnemål. Dette er godt i tråd med nasjonale målsetninger for livslang læring.

Signering og kontroll av vitnemål

De ordningene som foreslås for å kontrollere og påføre digital signatur, støttes. Det er positivt at slike rutiner er gjenkjennelige i hele sektoren, og at de ikke avviker for sterkt fra ordninger som allerede er i bruk.

Kontroll av akkreditering

Dette er også et forslag vi vil gi sterk støtte til. Det er sannsynlig at dokumentasjon for utdanning vil bli særs viktig for enkeltpersoners konkurransemuligheter på arbeidsmarkedet. Verifisering av at kvalifikasjonene kommer fra en akkreditert institusjon, er da avgjørende. I den forbindelse vil vi peke på at akkrediteringshistorikken må tas vare på, slik at det blir enkelt å fastslå hvilke akkrediteringer som har vært gjeldende til de ulike tidene.

Alternativer til digitale vitnemål

Som rapporten peker på, vil ikke alle vitnemålseiere kunne bruke digitale vitnemål overalt. Vi er enige med arbeidsgruppen om at det bør lages nasjonale kriterier for hvem som skal få vitnemål på papir.

OsloMet - storbyuniversitetet

OsloMet viser til høringsnotat av 27. februar 2020 fra Unit - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning og vedlagte sluttrapport fra Nasjonal arbeidsgruppe for digitalisering av vitnemål.

OsloMet vurderer det som et viktig og riktig arbeid å utvikle en løsning for digitalisering av vitnemål og Diploma Supplement som på sikt skal erstatte papirvitnemål, og støtter den nasjonale arbeidsgruppens anbefaling om en mer gjennomarbeidet førsteversjon av digitale vitnemål, og videreutvikling av

løsningen i samarbeid med institusjonene på lenger sikt. Videreutviklingen bør inkludere en nasjonal, digital løsning der akkreditering av institusjoner og studietilbud kan verifiseres.

Universitetet i Sørøst-Norge

Vi viser til brev av 27.02.2020. Her kommer høringsvar fra Universitetet i Sørøst-Norge (USN) om digitalisering av vitnemål.

USN er godt fornøyd med at en nå er et skritt videre i arbeidet med å realisere digitale vitnemål og DS.

USN kan i all hovedsak slutte seg til beskrivelsen av hvilket innhold en ser for seg i et digitalt vitnemål og Diploma Supplement, samt funksjonalitet blant annet for signatur, tilgjengeliggjøring, lagring og løsninger både på kort og lang sikt for digitale vitnemål slik det fremgår i sluttrapport fra arbeidsgruppen.

Innhold i digitale vitnemål og Diploma Supplement

Arbeidsgruppen for digitalisering av vitnemål foreslår at nå som det ikke lenger er noen plassbegrensning, kan vitnemålet inneholde emneinformasjon, programinformasjon, informasjon om institusjonen og om det norske utdanningssystemet.

USN støtter dette, men for at vitnemålet ikke skal bli uoversiktlig må det sees nøye på hvordan slik informasjon presenteres.

For en framtidig løsning foreslår arbeidsgruppen å inkludere mer informasjon også for Diploma Supplement, for eksempel ved at det knyttes emneinformasjon til «Transcript of Records».

Også her må det sees nøye på hvordan slik informasjon skal presenteres for at DS ikke skal bli for uoversiktlig og lang.

Kontrollfunksjon og krav til signatur

Arbeidsgruppen foreslår å innføre en kontrollfunksjon for vitnemål ved at først en saksbehandler produserer vitnemålet, og så en annen ser over før vitnemålet overføres til protokoll.

USN støtter et forslag om innføring av en kontrollfunksjon for vitnemål, men er skeptiske til hvordan arbeidsgruppen foreslår at det skal gjennomføres i praksis.

Vi mener det er tilstrekkelig at det innføres en «dobbeltkontroll», dvs. at en og samme saksbehandler utfører gradsfangst og opprettelse av kvalifikasjon som et første steg, og at kontrollen skjer som steg to med kvalitetssjekk av utvalgte parametere, før overføring av oppnådd kvalifikasjon til protokoll og digital produksjon av vitnemålet.

Tilgjengeliggjøring av digitale vitnemål for vitnemålseier

USN støtter at tilgang til digitale vitnemål skjer gjennom Vitnemålsportalen. Da må det imidlertid, slik arbeidsgruppen skriver, sikres at også utenlandske statsborgere får tilgang til sine vitnemål.

Universitetet i Oslo

Universitetet i Oslo vurderer sluttrapporten som både god og dekkende. Vi slutter oss til konklusjonene, og er svært positive til å bidra til en første versjon så raskt som mulig.

Det kommer ikke eksplisitt frem i sluttrapporten om digitaliseringen også skal gjelde ph.d.- vitnemål. Vi tolker imidlertid rapporten slik at alle kvalifikasjoner og grader er omfattet, og mener at alle studienivåer, inklusive ph.d-nivået, skal inngå.

Sluttrapporten åpner for bestilling av papirvitnemål i tillegg til digitalt vitnemål. Fakultetene våre er usikre på hvor tidsbesparende den digitale løsningen da vil bli. Å skrive ut alle vitnemål samlet er mer effektivt enn å ta ett eller få vitnemål av gangen som følge av bestillinger. Hvis behovet for å utstede papirvarianter av vitnemålet blir utbredt, kan dette bli mer ressurskrevende enn dagens ordning. For å minimere antallet papirvitnemål det blir behov for, tror vi at en viktig del av arbeidet fremover blir å formidle til resultateiere, allmenheten og f.eks. arbeidsgivere hva et digitalt vitnemål er og at det er like godt som et på papir. Det blir også viktig å finne gode tilgangsløsninger for resultateiere som ikke har mulighet til å bruke dagens norske innloggingsløsninger.

Norges Handelshøyskole

Sluttrapporten fra Nasjonal arbeidsgruppe for digitalisering av vitnemål gir en god og utfyllende oversikt over hva som kreves av en løsning for digitale vitnemål og Diploma supplement, og vi er i all hovedsak enig i det som er foreslått.

NHH har et stort behov for å kunne produsere vitnemål digitalt, både for å effektivisere vitnemålsproduksjonen og for å redusere mulighet for forfalskninger og feil. Spesielt er det viktig at vitnemål kan være tilgjengelig for ferdige kandidater fortere. Vi bruker også mye tid på å finne gamle emnebeskrivelse til studenter, og muligheten for at vitnemålene kan inneholde slik informasjon vil gi en betydelig gevinst for oss.

Vi støtter målsettingen om en fremtidig løsning som inneholder flere målformer og språk slik at alle vitnemålstekster er utformet på bokmål, nynorsk og engelsk, og vi ønsker at dette kommer på plass så fort som mulig. Vi ser imidlertid et behov for å skille mellom vitnemålstekster og annen informasjon. Vi ønsker f.eks ikke en løsning der alle emnebeskrivelser må foreligge på bokmål, nynorsk og engelsk. Dette er store mengder tekst og det vil bli unødig arbeidskrevende å skulle vedlikeholde alt på bokmål, nynorsk og engelsk. Vi ønsker også en løsning som gir institusjonene stor grad av valgfrihet med tanke på hvilken tilleggsinformasjon som skal være med.

Vi er enig av dagens signatur på vitnemålets fremside ikke innebærer en reell kontrollfunksjon, og at den kontrollfunksjonen som skisseres med to saksbehandlere, der en saksbehandler gjennomfører gradfangst, og en annen kontrollerer, er en god løsning. Vi ønsker at segl og stempel utgår, og erstattes av digital signatur. Vi ser heller ikke behov for at saksbehandlersignatur skal være med på det digitale vitnemålet, men ønsker at disse opplysningen blir tatt vare på i FS.

Vi støtter arbeidsgruppens forslag om at Unit utreder en teknisk løsning for kvalifisert virksomhetssignering som legger til rette for at vitnemålseier kan benytte sitt digitale vitnemål gjennom hele sitt arbeidsliv, og at det utarbeides løsninger som muliggjør stadig modernisering av eksisterende vitnemål. Vi synes 50 års varighet er for kort, og at kandidater må kunne ha tilgang til vitnemål også etter at de har avsluttet sin yrkeskarriere.

Tilgjengeliggjøring av digitale vitnemål for vitnemålseier

Vitnemålsportalen fungerer godt, og NHH støtter at tilgang til vitnemål skjer gjennom denne. Vi har behov for å kunne rette vitnemål når det har skjedd feil og ønsker en løsning som tar høyde for at vi kan gjøre det på en slik måte at det alltid er det gyldige vitnemålet som er tilgjengelig i FS. Vi ønsker også at vitnemål gjøres tilgjengelig i Studentweb og kandidatens digitale postkasse.

Utenlandske studenter

Etter vårt syn haster det med å få på plass løsninger som gir varig tilgang til data for utenlandske studenter. Det er viktig både for internasjonale gradsstudenter og innreisende utvekslingsstudenter, og vi støtter derfor arbeidsgruppens forslag om at behovet for en varig digital utdanningsID for utenlandske studenter spilles inn til gruppen som arbeider med ny felles IAM for sektoren.

Papirvitnemål

I overskuelig fremtid kommer vi til å ha behov for å skrive ut papirvitnemål til enkelte studentgrupper, slik at løsningen for å skrive ut vitnemål må videreføres i FS. Det må også være registrert i FS at papirvitnemål er utskrevet. Videre støtter vi arbeidsgruppens forslag om at det bør utarbeides nasjonale kriterier for å identifisere hvem som skal kunne få papirvitnemål.

NLA Høgskolen

Vi viser til deres brev av 27.02.2020 og sluttrapport fra *Nasjonal arbeidsgruppe for digitalisering av vitnemål* og takker for muligheten til å gi vårt hørings svar.

Teamet som har ansvar for arbeidet med vitnemål ved NLA Høgskolen har gjennomgått rapporten. Vi er positive til at det arbeides med en løsning for digitale vitnemål og Diploma Supplement. Vi har følgende kommentarer til sluttrapporten:

1. En løsning for fremtidige kvalifikasjoner

Vi støtter at løsningen med digitale vitnemål bare skal være for fremtidige kvalifikasjoner, da vi ikke kjenner oss trygge på at alle tidligere kvalifikasjoner er registrert på en slik måte at visningen

ville blitt pen og korrekt i et nytt digitalt format. For NLAs del gjelder det særlig kvalifikasjoner som inneholder emnesamlinger.

2. Kontrollfunksjon ved produksjon av vitnemål

Vi støtter at vitnemålsproduksjonen ikke kan være en helautomatisk prosess, men må kvalitetssikres av en eller flere saksbehandlere. Vi er også positive til det foreslås å legge til rette for at et vitnemål må godkjennes av to saksbehandlere. Samtidig ser vi at det kan gjøre prosessen med produksjon av vitnemål mer tungvint dersom en saksbehandler ikke kan gjøre ferdig vitnemålet i en prosess fra kvalifikasjonsfangst til produsert vitnemål. Dersom det legges inn et ufravikelig krav om at to saksbehandlere skal være involvert i vitnemålsprosessen, med digitale spor som viser hvor de to saksbehandlerne har kontrollert innholdet i vitnemålet, foreslår vi derfor at kontroll utført av saksbehandler nr. 2 også kan gjøres etter at vitnemålet er produsert som PDF, men før det er lagt i vitnemålsprotokoll. Det er lettere å lese og finne eventuelle feil i en PDF-fil der all tekst og alle data er inkludert, enn i ulike tabeller og rapporter, slik vi per i dag finner noe informasjon i bildet Oppnådd kvalifikasjon protokoll og noe i tekstelementer som hentes fra ulike steder i FS. Det vil kreve en del opplæring i tekniske ting rundt selve vitnemålsprosessen i FS hvis flere saksbehandlere må kjenne til alle detaljer rundt selve produksjonen av vitnemålet, studieplan og emnekombinasjon for det aktuelle studiet, innpassing av ekstern utdanning, hvor ulike tekster hentes fra for ulike kull osv.

3. Funksjonalitet når det må utstedes nytt vitnemål på grunn av feilretting eller karakterforbedring:

- a. *Karakterforbedring:* Tenkes det på karakterforbedring etter klagesensur eller på karakterforbedring ved ny eksamen i et seinere semester?

I UHRs mal for vitnemål står det (side 6) at enkelte læresteder tillater utsatt vitnemålstildeling på grunn av ønske om å forbedre en eller flere karakterer som inngår i graden, og at i slike tilfeller skal det opplyses i merknad på vitnemålet hvilken karakter som er forbedret. Formuleringen «...utsatt vitnemålstildeling...» forstår vi slik at det er underforstått at et vitnemål bare skal utstedes en gang. Det er også fastsatt i forskrift ved mange institusjoner at originale vitnemål bare utstedes en gang. Ved NLA blir det ikke utstedt nytt vitnemål dersom en student forbedrer en karakter i et seinere semester enn det semesteret da grad ble oppnådd og vitnemål utstedt. Forbedret karakter dokumenteres i slike tilfeller med karakterutskrift.

NLA forstår det slik at nytt vitnemål på grunn av karakterforbedring bare kan utstedes i tilfeller der det opprinnelige vitnemålet er utstedt før klagefristen for emnene som inngår i graden, er ute, og studenten så får forbedret karakter etter klagesensur.

Fungerer Vitnemålsportalen per i dag slik at det blir lagt til en merknad om at karakter er forbedret etter at grad er oppnådd, i de tilfellene der studenten forbedrer karakter i et seinere semester enn det semesteret graden ble oppnådd, eller blir bare det nye resultatet hentet uten at det blir lagt til en merknad? I et fremtidig digitalt vitnemål, ønsker vi at datoen for når det opprinnelige vitnemålet ble utstedt/digitalt signert ved institusjonen første gang blir tatt med. Det bør også føres inn merknad i tråd med UHRs anbefaling dersom studenten har forbedret karakter etter at opprinnelig vitnemål ble utstedt/signert første gang.

I tilfeller der vitnemål må utstedes på nytt etter klagesensur i samme semester, vurderer vi det slik at det ikke er nødvendig at opprinnelig vitnemål blir lagret som PDF i FS, så sant all annen informasjon i vitnemålene er identisk, da informasjon om klagesensur er lett tilgjengelig andre steder i FS.

b. Feilretting

Når et vitnemål må produseres på nytt på grunn av feilretting, foreslår vi at den opprinnelige vitnemålsfilen i PDF forblir lagret i FS, selv om vitnemålet annulleres, og selv om det bare er det nye, gyldige vitnemålet som blir tilgjengelig for studenten. Det opprinnelige feile vitnemålet bør da ha en tydelig merking av at vitnemålet er ugyldig. Dersom et digitalt vitnemål er tilgjengelig for studenten med en gang det er utstedt, er det etter vår mening ønskelig å kunne dokumentere ulike versjoner av et vitnemål i tilfeller der studenten allerede kan ha tatt ett (feilaktig) digitalt vitnemål i bruk og delt det med andre.

4. Re-utstedelse av vitnemål

I rapporten (side 6) står det at en re-utstedelse av vitnemål vil gjøre det mulig at vitnemålet berikes med nye standard data-elementer. Det er uklart for oss hvilke data-elementer arbeidsgruppen har hatt i tankene, men vi stiller oss skeptiske til at et allerede utstedt vitnemål skal få nye data tilknyttet. I det en saksbehandler ferdigstiller et vitnemål har han klart for seg hvilken informasjon som er korrekt for akkurat det vitnemålet, og den informasjonen bør etter vår mening ikke endres.

Norges Teknisk-naturvitenskapelige universitet

Sluttrapporten har vært ute på høring hos alle fakultetene, samt NTNUs Eksamenskontor, Avdeling for dokumentasjonsforvaltning og NTNUs jurist på studiesaker.

Gjennomgående har vi fått gode tilbakemeldinger på rapporten og fakultetene støtter arbeidet med innføring av digitale vitnemål.

Kommentarer/innspill til systemet rundt digitale vitnemål

Det må utarbeides en kommunikasjonsstrategi ut til arbeidslivet og eventuelt også til studenter, slik at det blir aksept både i inn- og utland for at digitale vitnemål er fullgode med vitnemål i papirversjon. Eksempelvis bruker de ansatte en del tid på studenter som ønsker bekreftelser på papir, der disse må være stemplet og fysisk signert på grunn av at elektronisk signatur ikke har blitt godtatt.

De fleste påpeker at digitale vitnemål er noe som bør komme raskt på plass, men flere påpeker også at det er avgjørende å vente med å legge om til digitale vitnemål til man har et fullgodt system på plass. Å innføre et system som ikke svarer til forventningene og er tungvint, vil være ødeleggende for den videre prosessen.

Det er ønskelig med nasjonale retningslinjer for om det kan utstedes digitale vitnemål som erstatning for/duplikat av bortkomne eldre papirversjoner.

Kommentarer til selve systemet som skal lage/lagre digitale vitnemål

Det bør tenkes i digitale løsninger som imøtekommer studentenes behov for vitnemål på det internasjonale arbeidsmarked og i den internasjonale utdanningssektoren.

Vitnemålsportalen er tilgjengelig for europeiske læresteder via Emrex, men inntil videre fortrinnsvis for deling av resultater for delstudier i Europa. Vi ønsker oss, at det undersøkes om norske kvalifikasjoner kan deles via Emrex eller deles på annet digitalt vis.

Viktig at internasjonale studenter som har tatt sin grad ved NTNU, og deretter reist ut av Norge fortsatt har tilgang til sitt eget digitale vitnemål.

Ved NTNU produserer vi primært norske vitnemål, der vi produserer engelske vitnemål kun til kandidater som har fullført en grad tilknyttet de internasjonale gradene. Et ph.d.-vitnemål vil benyttes i mange internasjonale sammenhenger, og da kan muligheten for at vitnemålmottaker styrer det med språk på vitnemålet selv være positivt.

Kommentarer/innsjill til innholdet i det digitale vitnemålet

Karakterutskrifter/ dokumentasjon av gjennomførte videreutdanninger (som gir studiepoeng) og kursbevis (for kurs som ikke gir studiepoeng), bør inn i en tilsvarende digital løsning etter at dette er etablert for gradsgivende utdanninger.

NTNU bruker i dag gjennomsnittskarakter på en del studieprogram. Gjennomsnittskarakter er utelatt i rapporten. Kun ett fakultet har kommentert dette: «Gjennomsnittskarakter (der dette beregnes) må komme med på vitnemålet. Denne er brukt for eksempel ved opptak til ph.d..»

Flere har kommentert viktigheten med å ikke fylle vitnemålet med mere informasjon enn vi har i dag, selv om digitale vitnemål åpner opp for slike muligheter. Ett eksempel som er trukket frem er flere språk enn norsk og engelsk. For mye informasjon og for mange lenker vil gjøre dokumentet uoversiktlig. Videre vil mere informasjon og lenker kreve mye vedlikehold og kan lett bli ukorrekt og risiko for feil øker.

Den foreslåtte kontrollordningen med to saksbehandlere er vurdert ulikt av to fakultet. Ett fakultet er glad for en slik ordning og ett annet mener dette er unødvendig tungvint og byråkratisk i og med at kontrollen av innholdet i oppnådd grad pr. i dag skjer ved at utdanningsplanen gjennomgås og kontrolleres før utskrift.

Høgskulen på Vestlandet

Høgskulen på Vestlandet (HVL) takkar for høvet til å gje innspel i denne saka. Vi beklagar at innspelet er noko kort formulert på grunn av mange presserande oppgåver i samband med situasjonen med koronasmitte.

HVL er svært positive til utviklinga av digitale vitnemål nasjonalt og støttar det arbeidet som er satt i gang.

HVL støttar arbeidsgruppa i at Vitnemålsportalen bør byggjast vidare på som vitnemålseigar si grenseflate for tilgang til digitale vitnemål.

Vi er einig i at signatur frå dekan eller andre ikkje har ein reell kontrollfunksjon med omsyn til innhaldet i vitnemålet slik det er i dag. Vi synes ikkje at ein sakshandsamar skal knyttast til sjølve vitnemålet, men være sporbar i FS.

HVL støttar forslaget om at to sakshandsamarar skal kontrollere vitnemåla uavhengig av kvarandre.

Vi støttar at det blir laga nasjonale kriterium for kven som har rett på papirvitnemål, elles kan det bli vanskeleg å handtere, og oppstå ulik praksis for dette.

HVL støttar arbeidsgruppa i at ein lagar ein meir gjennomarbeida førsteversjon. Vi bør ikkje forhaste oss med å få ei «halvvegs» løysing på plass. Vitnemålsportalen fungerer greitt som ei løysing inntil vidare.

Nord universitet

Vi viser til deres e-post av 27.02.2020, samt vedlagte brev og sluttrapport vedrørende forslag til løysing for digitale vitnemål og Diploma Supplement.

Nord universitet stiller seg positiv til en ytterligere digitalisering av vitnemål og Diploma Supplement. Under er noen kommentarer til enkelte detaljer i den vedlagte sluttrapporten.

Nord universitet har følgende kommentarer til oversendte forslag:

Helhetlig løysing for digital vitnemålspakke (rapport side 3, tredje avsnitt)

Vi mener fremtidens digitale vitnemål ikke bør inneholde for mye informasjon, for eksempel utvidet informasjon om emnebeskrivelser, programinformasjon, informasjon om institusjonen osv. Det er krevende å ajourholde den type informasjon, spesielt med tanke på vitnemål som skal ut til kandidater som av ulike grunner ikke følger ordinært studieløp.

Kontroll av vitnemål (rapport side 3, siste avsnitt)

Her vises det til prosess for manuell sensurregistrering der karakterer først registreres av en saksbehandler før de blir kontrollregistrert av en annen saksbehandler. Dette er en prosess som hos oss gjerne utføres av en og samme saksbehandler, da det kommer opp varsel om du ikke skriver inn samme karakter første og andre gang. Vi anser sjansen for at man registrerer feil karakter to ganger som minimal. Vi er derfor noe skeptiske til at man må være to saksbehandlere ved utskrivning av et vitnemål. Vi antar at dette foreslås som en løysing som kan erstatte kontroll ved underskrift av dekan/rektor etc. Av erfaring er det saksbehandler som kjenner til om innholdet på vitnemålet er korrekt eller ikke, og signatur fra dekan/rektor etc. anses derfor å være kun en formell prosedyre – ikke en kvalitetssjekk av vitnemålet.

Utstedelse av nytt vitnemål (rapport side 5, sjette avsnitt)

Her ser vi det er foreslått at det skal utstedes nytt vitnemål på grunn av feilretting og karakterforbedring. Per dags dato utstedes nytt vitnemål på grunn av feilretting, men ikke ved karakterforbedring ved Nord universitet. Dette er hjemlet i «Forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet §12-1. punkt 4: *«Vitnemålet er et verdipapir som utstedes bare én gang. Hvis en student forbedrer sitt resultat i et emne som inngår i grunnlaget for vitnemålet, kan dette dokumenteres med separat karakterutskrift.»*

Om det blir bestemt at nytt vitnemål skal genereres automatisk av oss (uten forespørsel fra kandidat) på bakgrunn av karakterforbedring, må det finnes en god rapport i FS som enkelt gir oss oversikt over karakterforbedringer.

Hvem skal få papirvitnemål (rapport side 7 siste avsnitt vedrørende)

Her må det som foreslått i rapporten utarbeides nasjonale kriterier for hvem som har rett på papirvitnemål. Minst like viktig er det at det finnes gode løsninger i FS som gjør det lett å identifisere hvem som har denne rettigheten.

Til slutt vil vi takke den nasjonale arbeidsgruppen for et godt stykke arbeid. Dette er et godt grunnlag for videre arbeid med digitalisering, som vi ser frem til å ta del i og dra nytte av fremover.

Høgskolen Kristiania

Høgskolen Kristiania vil takke for muligheten til å gi hørings svar på «Sluttrapport Nasjonal arbeidsgruppe for digitale vitnemål».

Kunnskapsdepartementets Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren 2017-2021 og Units Handlingsplan for digitalisering i høyere utdanning og forskning 2019-2021 vektlegger blant annet *mer bruk av teknologi for å fornye, forenkle og forbedre*. Standardisering og digitalisering for å forbedre og effektivisere administrative arbeidsprosesser og brukergrensesnitt, i tillegg til å sette brukeren i fokus, er i den sammenheng viktige faktorer for å nå beskrevne strategier og målbilder.

Høgskolen Kristiania (HK) ser digitalisering av vitnemål som et virkemiddel for å bli kvitt papirutgaven av vitnemål og for å forenkle tilgjengeligheten for vitnemålseier, i tillegg til å forbedre og effektivisere administrative arbeidsprosesser med bakgrunn i utarbeidelse, utstedelse og arkivering av vitnemål. HK støtter rapportens anbefalinger om en mer gjennomarbeidet førsteversjon av digitale vitnemål som inneholder funksjoner som foreslått.

HK er enig i rapportens anbefalinger om at en førsteversjon av digitale vitnemål legges så tett som mulig opp til dagens anbefalte vitnemålsutforming med nødvendige tilpasninger for segl, stempel og signatur. HK mener det vil være positivt om det digitale vitnemålet kan inneholde emneinformasjon, programinformasjon, informasjon om institusjonen og det norske utdanningssystemet. Dette vil sikre informasjon som gjelder for hver kandidat, som det kan være nødvendig å bevare ved for eksempel fusjon eller nedleggelse av skoler.

HK deler rapportens oppfatning om at digitale vitnemål ikke skal inneholde signatur i form av navnetrekk eller noe som kan likne en håndskrevet signatur. Gode rutiner for kontroll av innholdet i en oppnådd grad er svært viktig for kvaliteten på vitnemålet og det støttes en nyutvikling for skissert arbeidsprosess i FS som også kan legge

Det er videre viktig at det finnes en god løsning, gjerne en sektorløsning, for digital signering av vitnemålet, som ivaretar en optimal tilgjengelighet for vitnemålseier arbeidslivet ut. Den primære plattformen for tilgang til digitalt vitnemål bør være Vitnemålsportalen og dessuten er vi enig i at det må arbeides for en varig digital utdanningsID via Feide, også for utenlandske studenter.

Langtidslagring, sikring, signering og re-signering er viktige forutsetninger for å kvalitetssikre et vitnemål, uavhengig av innhold og format. HK ser frem imot at arbeidsgruppens anbefalinger og løsning for digitale vitnemål på kort og lang sikt blir videreført i arbeidet med digitalisering av vitnemål.

VID vitenskapelige høyskole

Takk til gruppen for arbeidet som er utført. VID støtter følgende punkt:

Innhold i digitale vitnemål og Diploma supplement:

Vi ser gjerne at programinformasjon, emneinformasjon osv. som nevnt i rapporten kan bli en del av et digitalt vitnemål, men at man også kan velge å kun hente ut vitnemålsdelen.

Støtter digital signatur for diploma supplement og inkludering av mer informasjon.

Kontrollfunksjon og krav til signatur:

Vi støtter en automatisert og arbeidsbesparende prosess i arbeidet med vitnemål, og at god kontrollfunksjon opprettholdes. Vitnemålene må kvalitetssjekkes og vi som saksbehandlere ønsker å kunne se en forhåndsvisning av vitnemålet før det protokollføres.

Bruk av digitale vitnemål:

Vi støtter at digitale vitnemål får digital signatur, og at institusjonen signerer vitnemålene digitalt. Vi regner med at automatisk utstedelse av nytt vitnemål for re-signeringen ikke vil endre kvalifikasjonsdato, men kun endre dato som har med tidsstempling å gjøre.

Vi er enige i at papirutgaver må kunne utstedes der det er behov, frem til det foreligger gode løsninger for tilgang til digitalt vitnemål for alle kandidater/mottakere.

Lagring og sikring av digitale vitnemål:

Kan det for eksempel bli en automatisk overføring av vitnemål til elektronisk saksarkiv.

Fellesgrader:

Støtter ett fellesvitnemål.

Kontroll av akkreditering:

Støtter kontroll av akkreditering i fremtidige versjoner.

I Kvalifikasjon kan man velge om kvalifikasjonen er gradgivende og eller om den er vitnemålgivende

Vi har kvalifikasjoner som er både gradgivende og ikke gradgivende og vitnemålgivende og ikke vitnemålgivende. Vil det bli generert digitale vitnemål av alle kvalifikasjoner? Dvs. for de vitnemålgenereringene hvor studiet hverken er gradgivende eller vitnemålgivende men hvor det utstedes et dokument som viser at studenten har fullført en videreutdanning og det står *Karakterutskrift* i stedet for *Grunnlag for vitnemål* øverst på s. 3 og ellers er ganske like? Vi ønsker det.

Alternativer til digitale vitnemål:

Vi er enige i at papirutgaver må kunne utstedes der det er behov, frem til det foreligger gode løsninger for tilgang til digitalt vitnemål for alle kandidater/mottakere.

Løsning for digitale vitnemål på kort og lang sikt:

En førsteversjon høres bra ut, og en eventuell datapakke må være valgfritt. Vi støtter forslaget om digitale kursbevis.

Samisk høgskole

Viser til brev om høring om forslag til løsning for digitale vitnemål og Diploma Supplement av 27.02.2020.

Arbeidsgruppe for digitalisering av vitnemål skriver i sluttrapporten (s. 3):

“Dagens vitnemål utstedes normalt på enten bokmål, nynorsk eller engelsk. Førsteversjon av digitalt vitnemål vil trolig måtte beholde denne avgrensningen, men arbeidsgruppen ser muligheter for at den framtidige løsningen kan inneholde flere målformer og språk. Arbeidsgruppen anbefaler at alle vitnemålstekster er utformet på bokmål, nynorsk og engelsk, slik at digitale vitnemål da vil ha all informasjon på ulike målformer og språk.”

Samisk høgskole utsteder som regel alle vitnemål på nordsamisk, og vil oppfordre Unit til å inkludere samisk språk allerede fra begynnelsen av arbeidet med digitale vitnemål.

Da Samisk høgskole i 2010 tok i bruk Felles studentsystem (FS), ble det sagt at programmet ville få samiske bokstaver inne få år. Først i 2019 har vi sett at arbeidet med å implementere samiske bokstaver i programmet er påbegynt.

Det at programmet ikke støtter samiske bokstaver og heller ikke har et felt for samiske emnenavn, har medført at Samisk høgskole ikke har kunnet ta i bruk alle funksjonene som finnes i FS. Derfor produserer vi i dag vitnemål og Diploma supplement manuelt på Word, noe som er svært tidkrevende og er kilde for mulige feil på vitnemål. Ettersom Samisk høgskole ikke kan bruke FS til å lage vitnemål, har Samisk høgskole heller ikke kunnet ta i bruk Vitnemålsportalen, slik de fleste andre universiteter og høgskoler i Norge har gjort.

Dersom Unit nå velger å utelate samisk som språk i første versjon av digitale vitnemål, er vi redd for at det vil ta lang tid før Samisk høgskole kan ta i bruk digitale vitnemål. Derfor ber vi om at Unit på et tidlig tidspunkt tilrettelegger for bruk av samisk språk.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

(Høringssvar datert 16. april 2020)

Beklager sent svar.

Her er svaret fra NMBU

Nasjonal arbeidsgruppe for digitalisering av vitnemål viser gjennom sin Sluttrapport at det er gjort grundige vurderinger og lagt et godt grunnlag for å gå videre i arbeidet med digitalisering av vitnemål og digitalisering av kursbevis, dvs. dokumentasjon av studietilbud som ikke gir studiepoeng.

Vi mener

- Behovet for digitale vitnemål (s. 2 i Sluttrapporten): Det er riktig slik det er påpekt at det i «lang tid framover» vil være behov for også å kunne utstede vitnemål på papir. Både grunnet forhold knyttet til mottakerne av vitnemål (manglende tillit, dårlig internettdekning) og til vitnemålseier (problemer med tilgang til Vitnemålsportalen hvis man ikke har norsk ID).
- Videre arbeid (s. 2): Det er viktig at UH-institusjonene involveres i form av høringer eller referansegrupper underveis i det videre arbeidet.
- Innhold i dig. Vm og DS (s. 3): Vi støtter at en førsteversjon av digitale vitnemål bør legges så tett som mulig opp til dagens anbefalte vitnemålsutforming, og språklig være avgrenset til bokmål, nynorsk og engelsk. Skal det vurderes å legge til noe informasjon (fordi det ikke lenger finnes plassbegrensninger) bør dette begrunnes i et reelle dokumenterte behov, og det må sikres unødig overlapp mellom informasjon i vitnemål og informasjon i DS.
- Kontrollfunksjon og krav til signatur (s. 3-4): Vi støtter at digital signatur angir at institusjonen går god for graden. Vi støtter også at Prosessene for kontroll av innholdet i en oppnådd grad bør være automatiserte og arbeidsbesparende i så stor grad som mulig, og at funksjonaliteten i FS bør utnyttes godt. Vi mener det er riktig at for enkelte grader/vitnemål kan det være behov for en form for manuell kontroll (i regi av saksbehandler(e)). Og vi støtter arbeidsgruppens anbefaling om at funksjonalitet for manuell kontroll må utvikles via et eget «delprosjekt» med involvering av institusjonene, for å sikre at kontrollen faktisk blir

mulig å gjennomføre og blir en «reell kontroll».

Vi antar at arbeidet som er summert opp i punktlista på s. 4 også vil omfatte «Mulighet for å ugyldiggjøre vitnemål».

- Tilgjengeliggjøring av digitale vitnemål for vitnemålseier (s. 5): «Personen (...) må kunne få tilgang til vitnemålet sitt umiddelbart etter utstedelse. *Denne tilgangen må fungere gjennom et helt arbeidsliv.*» Dette høres lovende ut hvis det lar seg realisere (spørs jo på lengden av arbeidslivet også). Vi støtter at tilgangen til vitnemål bør skje gjennom Vitnemålsportalen – som vil fungere fint for norske statsborgere og personer med midlertidig opphold. Det er viktig å vurdere sikre og gjennomførbare løsninger for «varig tilgang til data for utenlandske statsborgere». Vi er spente på hva som er mest realistisk av dette: «En annen mulighet er å tilby kobling til innlogging via sosiale medier i Vitnemålsportalen. En varig utdanningsID (via Feide) kan være veien å gå for en mer permanent løsning.»

Dette er veldig bra: «I Vitnemåls-portalen vil til enhver tid kun gyldige vitnemål fremkomme. Dersom det utstedes nytt vitnemål på grunn av feilretting eller karakterforbedring, vil kun det nye vitnemålet vises.» men som beskrevet i neste kulepunkt tror vi det må avklares hva som faktisk skal kunne inngå som «endret/ny informasjon» i et vitnemål. Vi støtter at vitnemål også skal kunne være tilgjengelig via Studentweb, og at det eventuelt skal kunne sendes til vitnemålseiers sikre digitale postkasse.

- Deling og verifisering av digitale vitnemål (s. 5-6): Dette er viktig å realisere: «For vitnemål som deles med tredjepart på annet vis, foreslår arbeidsgruppen at Vitnemålsportalen tilbyr en tjeneste for verifisering av digitalt vitnemål.»

Dette høres bra ut: «Arbeidsgruppen anbefaler at vitnemålseiere får anledning til å hente ut nye versjoner/eksemplarer av de digitale vitnemålene sine ved behov». Her må man i samarbeid med institusjonene se nærmere på hva disse «nye versjonene» skal kunne inneholde av «endret informasjon» (jf. det vi har påpekt i forrige kulepunkt). Vi ser for oss at det utarbeides en automatisk løsning for å fange opp og vise fram informasjon som er endret, f.eks. i tilfelle av endret karakter etter klage. Vi oppfatter at institusjonenes regelverk og praksis i dag er ulik på dette området, og mener man bør bli enige om felles regler før man utvikler en teknisk løsning for endring av vitnemål.

- Lagring og sikring av digitale vitnemål (s. 6): Dette er viktig: «Arbeidsgruppen anbefaler at FS oppdateres slik at alle data som inngår i et digitalt vitnemål sikres i en egen struktur for å muliggjøre fremtidige endringer for disse dokumentene, både når det gjelder innhold og format.»
- Kontroll av akkreditering (s.7): Vi støtter 2. setning her: «En løsning for digital kontroll av akkreditering er ikke påkrevd for en førsteversjon av løsningen for digitale vitnemål. *Arbeidsgruppen foreslår at dette løses som en del av et fremtidig satsningsområde for digitalisering.*»
- Alternativer til digitale vitnemål (s. 7): Vi støtter 2. setning her: Institusjonene vil måtte tilby alternative løsninger til digitale vitnemål, og ha løsninger på plass for å kunne identifisere hvem som skal få et papirvitnemål. *Det vil være hensiktsmessig at det utarbeides nasjonale kriterier for hvem som har rett på å få et papirvitnemål, for å sikre likebehandling og sikre at en vitnemålseier ikke må betale for en tjeneste han/hun i utgangspunktet har krav på.*»

- Løsning for digitale vitnemål på kort og lang sikt: Vi støtter det som er beskrevet i kulepunktene på s.8-9 i dette avsnittet. «Varige brukerkontoer» som kan brukes på tvers av utdanningsinstitusjoner, og som også fungerer for utenlandske personer, er en god idé.

Digitalisering av kursbevis er etterspurt fra NMBUs Senter for etter- og videreutdanning (SEVU).

